

ROMANIA LIBERA

APARE IN TOATE ZILELE

ABONAMENTUL:

In Capitală: 1 an 30 lei, 6 luni 15 lei, 3 luni 8 lei.
 In Districe: 1 an 36 lei, 6 luni 18 lei, 3 luni 10 lei.
 In Streinătate: 1 an 48 lei, 6 luni 24 lei, 3 luni 12 lei.

Director: D. AUG. LAURIAN.

Pentru Abonamente, Anunțuri și Reclame a se adresa:

In România: La administrație, Tipografia St. Mihăescu și la corespondenți diarului din județe.
 In Franța: La Société Havas, Laffil et Cie, Place de la Bourse, 8, Paris.
 In Anglia: La D-nu Eug. Micoud's, Foreign Advertising Agency, 130—140 Fleet Street, London.
 In Austria: La D-nu B. G. Poppowitz, furnizorul Curței Române, Stadt Fleischmarkt, 15, și la D-nu H. Schalek, I. Wollzeile 12, Wien.
 In Germania: La D-nu Adolph Steiner, Annonce, Pacht der Berliner Wespen, in Hamburg.

ANUNCIURILE:

Linia de 35 milimetri pe pagina IV-a 35 bani.
 Reclame pe pagina III-a 1 leu.
 II-a 1 leu.
 Epistole nefrancatate se refuză.
 Articolii nepublicați nu se înapoiă.
 Pentru rubrica: Insertii și reclame didactice
 nu e responsabilitatea.

Prim-Redactor: STEF. C. MICHALESOU.

STIRI TELEGRAFICE

din ziarul străin.

Viena, 26 August. — «Deutsche Ztg.» afă că baronul de Haymerle, numai atunci va fi numit succesor al contelui Andrassy, când nu se va găsi pe năstău acest post nici un ungur. Până acum atât conte Andrassy căt și împăratul stăruiesc a găsi un bărbat de stat maghiar.

Pera, 26 August. — Funcționarii turci din partea de meazăzi a Tesaliei și Epirului au fost avisați, să împărtășească popoarei musulmane din acele ținuturi, că Poarta-i dă teritoriul de colonisare în Macedonia și Albania. Această măsură s'a luat în perspectiva, că acele ținuturi se vor da Greciei.

Viena, 26 August. — «Neue W. Tagblatt», serie: Întrevaderea contelui Andrassy cu principalele Bismarck nu va fi fără însemnatate politică întră atât, intră căt contele Andrassy și-a propus să arate principelui Bismarck, la Gastein, că cu retragerea sa din ministerul de externe austriac nu se sevîrșesc nici o schimbare de sistem; că persoana, care va fi chemată, a'll urma în acest post, va avea față de Germania aceleași intenții, cari le-a avut și contele Andrassy.

Petersburg, 26 August. — Deputații bulgari a părăsit Petersburgul, după ce a fost primită de către țarul într-o audiență finală. Ea se reintoarce în patrie prin Moscova și prin Kiev.

Nihilisti cei 28, cari au fost condamnați la Odessa, a'u fost cei mai periculoși dintre toți cei princi până acum. Guvernul crede, că s'a săpat cu total de nihilisti (!), după ce o parte din corifeii lor au fost omorâți, o parte sunt în el și arest, o parte refugiați în străinătate.

«Tot se vor mai afla vre-o cățva! ! n. r.,

Madrid, 26 August. — Regele Alfonso va trimite pe ministrul său Silvela la Viena, în misiune extra-ordinară, pentru a cere în toată formă măna archiducesei Cristina. Hotărârea definitivă este rezervată împăratului Austriei, ca cap al familiei, din care face parte și arhiducesa; împăratul este favorabil acestei căsătorii.

Atena, 27 August. — «Etnikon Pneuma», crede, că deslegarea cestuielor turco-grece este apropiată. Dacă Turcia va stăru înșă a nesocotii pretinția grecilor, Grecia va trebui să lase în suspensie cestuienă orientală și să se prepare pentru toate eventualitățile, cari nu vor lipsi a se ivi negreșit în Orient. Grecia șă va mări flota, va elabora o nouă lege militară, și dupe trei ani (aşa, vezî!) va avea o armată de 60,000 oameni, pentru a grăbi cu ea deslegarea mai radicală (!) a cestuienii orientale, precum și pentru a'șă asigura interesele sale.

Paris, 26 August. — Ministrul de resbojă, Gresley, a dat un ordin, după care copii de soldați vor trebui să visitez pe vîtor scoalele civile, și a invitat pe ministrul de instrucție Ferry, să dea și el un ordin, în acest sens.

Gastein, 26 August. — Principele Bismarck a făcut azi o vizită unei mari somități financiare din Viena, căreia i-a declarat, că peste vre-o căteva zile va face o călătorie la Viena, pentru a stăru în lângă curtea de acolo, pentru remanerea contelui Andrassy.

Praga, 26 August. — Indignarea contra ziarelor germane din Viena este aici la culme. Ziaristica germană încarcă de insulte pe Cehi. «Politik», primul ziar al Cehilor, respunând, că de la guvern, să opreasca acel limbajul neverständ, observând că dacă ar ajunge din nou luptă la o luptă de rase, nu vor mai fi nemții invingători. Ura intre Cehi și Nemți e nesupsă.

Serviciul Telegrafic al «României Libere» de la 28 August — 4 ore seara.

Gastein, 28 August. — Printul de Bismarck și contele Andrassy au avut ieri întâia lor întrevedere; ea a ținut de la 11 ore până la 4 ore seara. După prânz, cei doi cancelarii au făcut impreună o preumplare.

Berlin, 28 August. — Generalul baron de Manteuffel pleacă azi la Varșovia, unde va sa-

luta pe împăratul Rusiei în numele împăratului Wilhelm.

In ceterile Curții, se crede a se sci, că țarul, după sederea sa în Varșovia, se va duce la castelul Heiligenberg lângă Ingeneheim, unde se află acum împăratul Rusiei. În acest cas se poate ca împăratul Wilhelm, ducându-se la manevre în Alsacia-Lorena, să facă o vizită împăratului și împăratului Rusiei.

Londra, 28 August. — Se telegafează către «Daily Telegraph»: «Cestuienă Arab-Tabie nu s'a aranjat încă; Rusia refuza a primi ca definitivă o hotărâre ce s'ar lua cu simpla majoritate de nouă comisie de delimitare, preconizată Puterile. Rusia cere ca, în timpul examinării la localitate de comisia tehnică, să se ince pă negocieri directe între cabinetele interesate, spre a se înțelege asupra cestuienă. Anglia și Austria refuza a adera la această propunere.

Praga, 28 August. — Împăratul Austriei a sosit ieri la Praga; el va asista azi la marile manevre ale trupelor austro-ungare.

(Havas).

A se vedea ultime sciri pe pagina III

Bucuresci, 17 August.

In ministerul instrucției publice se arată multă bună-voință de a face ceva. Si ministrul și directorul său par insufleți de dorință, de a lăsa ceva bun în urma lor. Ne pare bine de această porning și aşteptăm cu placere ocazia unei de a impărtăși publicului în bunătățirea adusă în organismul slab al învățăturii publice.

Si multe sunt de făcut aci, începând de la școală sătească până la marele templu al culturii superioare din capitală.

Cine cunoaște ce este învățământul, și cum trebuie să fie organizat într'un stat, spre a putea da imbelșugate și sănătoase roade, rămâne desiluzionat când privesc sistemul nostru de învățămînt.

Aveam o administrație superioară, tără destulă autoritate, căci ea este mai mult politică de căt instrucțională, și supusă miserabilelor schimbări ale intrigelor de partid. Mai nișunul din capii învățământului nostru național n'a avut nicăi chiar timpul indesulător, de a studia starea în care se găsește acest învățămînt, și prin urmare nicăi putință de a combina cu maturitate un remediu, din cauza sterpelor noastre frâmentări politice. Nu s'a vădut apoî decât un singur om, care, având cunoștință cu deosebitul de ce va să zică școală, a urcat treptele ministerului cu un plan de învățămînt bine determinat, știind cum să apuce lucrul. În colo, în cultură ca și în cele-alte ramuri ale vieții publice, am întâlnit mai tot d'aua ființe trecătoare, roase de patima parvenirii, cu capul plin de fumurile ingăfării dar goale de priceperea trebuințoasă, ridicându-se pe cele mai înalte trepte ale vieții publice, stănd acolo căt-va timp și apoî plecând fără a lăsa urme, cari să deșteptă mai târziu o plăcută amintire.

Fi-va d. Crețulescu unul dintr'aceia, cari fac exceptiune în corul mediocrităților trecătoare? Nu l'cunoaștem, dar o dorim, căci multe sunt de făcut spre a întări școala și, prințănsa, de a ridica naționalitatea românească, ostenită prin sguduiturile anilor din urmă, săracită prin nescință muncei, exploatață cu dibăciă de străini, la poziția în care toți bunii români doresc mai iute s'o vadă.

Ceea ce avem, este în mare parte incomplet; ceea ce n'avem, este una din in-

semnatele cause ale slăbiciunii noastre publice.

Să ne explicăm.

Dacă cineva ar audi cifrele, figurate prin dările de seama școlare (unde citirăm la Sân-Pietru trecut, că avem 2472 de școale de diferite grade, cu 4281 de învățători, la cari au urmat 102,875 de copii) ar trebui să remână relativ multumit și să creadă că, în țara noastră, există oare-care mișcare culturală. Când însă ar cerceta, cari sunt trebuințele poporului românesc, când ar compara speciele școalelor noastre cu aceste trebuințe, când ar observa de aproape cum lucrează chiar acest schilod organism scolar, ar remânea uimit, mai întâi de lipsa de chibzuială ce a predominat la creaționea deosebitelor așezămintelor de cultură, apoi de neprincipierea mai puțin iertată de a inconjura și acele unilaterale așezămintele de condițiunile unei sănătoase existențe.

Am făcut un număr oare care de școli, fără se ne gădim la trebuințele din zi în zi mai tare simțite ale poporului românesc, aşa în căt astăzi ne destăptăm speriată de priveliștea întristătoare a slăbiciunii noastre economice și a robirii noastre la străini. Unde este învățământul real și profesional? Unde sunt școalele de plugării, de brânzărie, de lemnărie, de ferărie, de pănzărie, de cizmarie, etc.? Unde sunt școalele, carti să pregătesc tinerimea la o viață practică, căt mai independentă de stat, în care omul poate deveni mai lesne bun cetățean? Unde sunt așezămintele cari să ne învețe a munci mai cu spor, a ne învățuji, și a ne întări ca popor, cu un scop mare în viitor?

De un lung sir de ani nu vedem înținându-se asemenea școale, din contră cu multă durere am vădut desfășându-se frumoasa școală de meseria de la șosea.

Trebue dată o nouă direcție culturii românesc, care să corespundă trebuințelor noastre sociale și naționale, cum de atate ori, noi cu amicii noștri, am cerut surdele guverne pretinse naționale.

Eacă ce n'avem.

Căt despre cele ce avem, ele se învîrtesc săcăind imprejurul unui fus ruginit.

Numărul de școli, inscris cu fală prin statistice, ia numai ochii celor cari nu știu ce este școală.

Lasă că sunt puține școli, cari să aibă un locaș bine condiționat; dar unde sunt școalele pedagogice, cari să ne dea pe profesori de diferite grade? În ce stare se găsește literatura noastră didactică începătoare, secundară și superioară? Ce au făcut guvernele pentru a deștepta, incuragia și întreține o activitate productivă în școale?

Dacă pentru învățămîntul primar de băieți avem căteva școale normale, foarte slabe și rău organizate și acelea; unde sunt instituturile pedagogice pentru fete? unde sunt cele pentru pregătirea profesorilor secun-

Cum stări cu revisorale?

Aci, netrebuie ministrilor noștri se veДЕ si mai mult Revisorii, fiind considerați ca persoane administrative, sunt la bunul plac al ministrului, care ei schimbă după fantasiă. Am vădut revisori de școle, cari n'au urmat nicăi o școală pedagogică — aproape toți sunt astfel — cari sunt mai slabii în cunoștințe decât o mare parte din învățătorii rurali. Pe măna acestor ignoranți, foarte greoi la inspectare, dară vioi la stoarcere, sunt lăsate demnitatea institutorilor și institutricilor, învățătorilor și în-

vățătoarelor, precum și marile interese ale școalei poporului.

Ce am făcut, pentru dobândirea unor

buni revizori? Nimic, afară de regulamentul ministrului Chițu, care și acela, imperfect cum este, mucezesce prin dulapurile ministerului.

Dar cu inspectoratele secundare făcute să ceva? Nimic, cu toate că consiliile generali, în atâtea rânduri au arătat guvernului însemnatatea lor.

Dar universitățile noastre cum merg? Dar seminariile? Dar...

O neingrijire generală învalue mai toate institutele noastre de cultură, așa incăt avem dreptul să ne mirăm, cum de mai merg!

Multe ar avea dar de făcut un ministru, care ar imbrățișa cu pasiune interesele culturale ale României, căci ceea ce avem este mai de tot stricat sau rău combinat; ceea ce n'avem ține în slăbiciune și amortește corpu nostru social.

Nu vom să mai arătăm cauzele acestei stări bolnave a învățământului nostru; cerem însă de la conducătorii școalelor ca, după ce vor diagnostica răul, să se apuce de un tratament serios, căci numai cănd vom avea școale bune, cari să corespundă trebuințelor noastre sociale, atunci putem spera în rădăcina și în întărirea naționalității române, în mersul său înainte printre popoarele Orientului european.

La lucru dar, căci națiunea săturată de vorbele goale ale amăgorilor, va fi cu acela cără intrădevăr muncesc pentru binele obștei.

CRONICA ZILEI

La deschiderea anului judecătoresc al Curții de Casăjune, d. procuror general, G. Filitis, a citit o disertație asupra interpretării legilor cu drept de autoritate, la care a răspuns primul-președinte, d. Al. Crețescu.

La curtea de Apel, procurorul general, d. I. Pretor, și-a luat de subiect: «Analiza cauzelor înmulțirii divorțurilor și mijloacele de a le impiedica»; la discursul său a răspuns primul-președinte, d. A. Cantacuzino.

—X—

Din Rîmnicu-Sărat primim o epistolă, în care se exprimă mirarea: cum de să trămis în magistratura orașului un domn P., care, eu căteva zile mai înainte, fusese înălțat din parchetul tribunalului Pitești, în urma unei turpis causa, ce a indignat pe orășenii și care are de consecuență disoluția inevitabilă a unei tinere familii.

De sigur, că ministerul justiției, care a avut cunoștință de scandalul din Pitești, constata că șeful procuror general, la 23 Iunie trecut, n'a putut rechiama în funcție și îmbrăca cu haina magistrală pe un domn, ale căruia antecedente meritați o severă corecție, de căt prin inadvertență.

—X—

M. S., regele Danemarcei, conferise d-lui Al. Brăilou, al II secretar de legături, insigniile de cavaler al ordinului Danebrog.

Un decret domnesc i dă autorizația d'a purta acele insignii.

—X—

Cancelarul consulatului general al Franciei, d. Victor Castaing, obținând un concediu de trei lună, departamentul afacerilor străine al republiei franceze a designat, eu începând de la 8 (20) ale curente, pe D. Valery de Bogusz, secretar-archivist, pentru a indeplini funcțiile de secretar substitut în timpul absenței titularului.

—X—

Monitorul, de azi publică un tablu general de catedrele vacante — la școalele primare

urbane și secundare — pentru ocuparea cărora în mod provizoriu, se va ține concurs.

Avis doritorilor.

—X—

Sunt numiți, ca ofițeri recrutori, pentru formarea contingentului 1879,

La orașul București, d. major Nicolescu Constantin, din reg. 1 de infanterie.

La orașul Iași, d. major Tenovici George, comandantul divisionului de pompieri Iași.

La jud. Mehedinti, d. major Paladi Constantin, din reg. 6 de dorobanți.

La jud. Tutova, d. major Gurăneșu Marin, comandantul batal. 3 de vînători.

La jud. Neamțu, d. major Leon Alexandru, din reg. 8 de linie.

La jud. Suceava, d. major Burchi Nicolae, din reg. 15 de dorobanți.

La jud. Putna, d. col. Arion George, comandantul reg. 6 de călărași.

—X—

Locuitorii din dreapta și din stânga Dâmboviței, în jos de podul de fer ce traversă acest rîu, pe calea Serban-vodă sunt — ni se spune — amenințați mai în fiecare noapte de hoț.

Reușitării sunt favorizați, în întreprinderile lor nocturne, de două imprejurări: lipsa felinarelor și lipsa vardiștilor, prin acele locuri.

Ar fi bine ca primăria și poliția capitoliei să se îngrijiască de toate părțile locuite ale orașului.

DIN AFARA

O convorbire cu contele Andrassy.

Unul dintre colaboratorii ziarului «Tagblatt», a avut o convorbire cu contele Andrassy și l'a întrebat, asupra causelor retragerii sale. Ministrul de externe a declarat firesce, că singura caușă e obosirea, saturarea sa de afacerile publice și dorul de a se odihni. Între noi fie zis, noi nu-i credem contelui Andrassy. Tot ce ne interesează din cele zise de densus, este hotărîrea, cu care manține respunderea pentru toate faptele sevîrșite, și cu care repetă, nu știm pentru a cătea oară, că nu se poate procede alt cum de căt cum a proces el. Asupra modului în care a lucrat în cestiu-ne orientală, el zise bună-oară :

Să zis, că nu am înscenat ocupățunea Bosniei de căt pentru a servi partidul de la curte; că lucram în contra conveționii mele; aceasta e eu totul fals. Am multă prietenie la curte, dar nu am vîzut în timpul guvernării mele nici un partid intrigant, nu am fost nici o dată silit să lucrez cu vreunul, chiar dacă o fi existat. Nu cunosc de căt pe M. S., și monarhul nu urmează din fericire de căt propriele sale conveționi. Este foarte adeverat, că M. S. a dorit ocupățunea Bosniei; această ocupățune am voit-o insă și eu, și mi-aș fi dat demisia, dacă nu-mi puteam executa politica mea.

Mi s-au imputat sacrificiile, inghișită de luptele din Besnia; dar zăd mi-a fost rusine de atâtă sgomot pentru niște întărișări, la cără

trebucă să fie pregătit oră ce săt. Luată oare Franța Algirul fără vîrsare de sânge? Ocupată Rusia Caucasul fără jertfe? Pretutindenea unde petrunde civilizația, se întămplă astfel. O repet: Dacă nu ocupam Bosnia, renunțăm la oră ce rol ulterior în Orient; valoarea tratatului de Berlin se va cunoaște mai târziu. Dacă ar fi, să-mi execută incă o dată politica mea orientală, să lucra de la a și până la z tocmai aşa, cum am mai lucrat. Ești-mă placă succesiul sigur și pozitiv, de căt gloria a nouă bătăliei :

Adeca, contele Andrassy privesc ocuparea Bosniei aşa cum au privit francesii luară Algirul sau Rușii cucerirea Caucasului! Atunci la ce se mai întrebă cea ce chivoul nume de ocupare? Zică-se despre Bosnia verde, că s'a luat, că s'a cucerit. Această luară, această cucerire, știe însă toată lumea, că s'a făcut pe nedreptul, într-un mod perfid și plin de duplicitate, și că ea nu face onoare contelui Andrassy.

Politiciul maghiar a mai vorbit colaboratorului lui «Tagblatt» despre apropiata ocupățune a districtului de Novi-Bazar. El a zis, că această ocupățune este o urmare naturală și neaperată a ocupățunei Bosniei, care la mează zi nu se poate apăra fără a avea în stăpânire și Novi-Bazarul.

Urmașul contelui Aondrassy va zice negresit, că o urmare naturală și neaperată a ocupării Novi-Bazarului, trebuie să fie ocuparea Salonicului...!

La sfârșit să întrebată discuționea asupra dualismului, Conte Andrassy a negat, precum se putea aștepta de la un ungur, că actuala formă constituțională a Austriei, ar fi o clădire greșită, fără temei, și fără viitor dăinitor. Numai e reu, a zis el, că nu se affă și la Viena un partid, care să știe guverna cum și guverna Ungurii la Pesta, și care să știe astupă gura naționalităților slave, cum și Ungurii înăbuși orice suflare națională la România de sub jugul lor.

Acesta este cuprinsul esențial a acestei convorberi. Conte Andrassy reiese din ea tot cel vechiu. Cele ce le-a zis, trebuie să după creșterea noastră să fie un nou argument și un nou motiv pentru retragerea sa.

Armata bulgară.

Ministrul de resboiu bulgar, Parenzoff, a elaborat un statut organic pentru armata viitoare a Bulgariei și l'a supus la desbaterea consiliului ministerial. Punctele fundamentale ale acestui statut sunt următoarele :

Fie care cetățean bulgar este dator, să servească patru ani în armata activă și săse ani în rezervă. După acești zece ani va intra în armata miliciană. Fie care bulgar, capabil de a purta arme, și care e de la 30 — 40 ani, este militar și trebuie să participe în fie care an la exercițiile militare 14 zile. Reserviști vor lua parte în fie care an la deprinderile de lagăr, căte săse septembri.

o măsură preventivă nu poate arăta criminalul pocăit.

— Ei bine! zise Cora, iată că am înțeles, o lege foarte bună; de ce te mai plângi scumpul meu?

— Mă plâng, că numai este aplicată și că la 1851 un decret a dat iarași voe guvernului, de a arăta intemnițatului reședință.

— Si acest decret nu și avea cuvențul său de a fi?

— Ba da. Legea din 1832 lăsa pe condamnat să-și aleagă locul de sedere și nu era ținut de a spune cui-va la schimbare; de aci grămadirea multora în centrele populate și pericole așa de mari, în căt dupe revoluția de la 1848 se văzu trebuința de a veni la vechiul regim.

— Si sub acest regim ne aflăm azi?

— Da, d-nă.

— Si te plângi de astă lege?

— Nu mă plâng că s'a făcut. Era necesară în 1851. Dar azi, dupe atâția ani de lînscă, ar trebui să imitem exemplul tolerant și uman al guvernului din Iuliu. Oare cără legă nu împlineste de căt goluri momentane și sunt, ca să zicem așa, provisori.

— Dar, întrebă Cora, care sunt celele legă ce combată? Ai vorbit de cestiu de umanitate, arăte-le.

— E foarte lesne, d-nă; citeam zilele trecute

Contingentul normal și în timp de pace al armatei va fi 12,600 oameni infanterie, 5 sotnji cavalerie, 1000 artilieristi, o jumătate batalion sapieri și o companie de pioneri. Socotind și pe necombatanți, armata bulgară va număra în timp de pace 16,120 oameni. Artilleria va sta din 6 baterii de câmp cu căte 8 tunuri, 4 baterii de munte cu căte 6 tunuri și două baterii călărețe, iar cu căte 4 tunuri.

Această cifră se va mai scădea însă de la 1880 în colo, după ce țara va fi deplină linistită.

Germania și Rusia.

Imperatul Wilhelm a trimis pe mareșalul Manteuffel la Varșovia, pentru a exprima țarului, care se află acuzațialmente acolo, simțimile sale de iubire prețință. La întâia privire ne-am întrebat, dacă împăratul Germaniei nu ar avea de gând să aplaneze prin această misiune neînțelegerile și ura, cari au intins, în zilele din urmă mai multe, un abis atât de mare între cele două puteri de la nord. Unul din ziarele oficioase din Berlin ne însă pe dinainte, zicând, că acest act nu rezultă de căt din iubirea celor doi monarhi, care ține de cănd sunt ei pe tron, și care nu-i privesc decât pe ei. Din contra ruptura între state pare a fi mai mare decât oră cănd.

Nu se tractează, zice acest oficiu, numai de niște susceptibilități sau de vre-o mânie a principelui Gorciacoff, ci de nește diferențe mai vechi din timpul răsboiu din urmă. Politica vamală germană, care și-a întrebat ascuțisul ei cu multă dușmanie contra Rusiei, se va adăuga pentru a mări incorearea, care deocamdată nu va avea însă nici o urmare serioasă pentru păstrarea păcii.

Cu toate acestea nu lipsim (nemij) și avea o privire plină de băgare de seamă asupra stăruințelor atât de aprige ale Rusiei, de a se apropia căt mult de Franția. Aceste stăruințe au fost primite însă până acum cu puțină căldură de către Franția.

In misiunea mareșalului Manteuffel nu trebuie să vedem prin urmare frumoasa țară, care se intinde, peste mare, vis-a-vis de curtenie, de un caracter pur personal.

Petitorii imperiului de Marocca.

Nici vorbă! Băiat Spanie nu va putea lăua singură în stăpânire frumoasa țară, care se intinde, peste mare, vis-a-vis de densus — apusul al Africii.

Am împărtășit într-unul din numerii trecuri, ce tare a agitat cabinetul de Londra sporirea garnizoanelor spaniole de pe litoralul african, și imprejurarea, că ambasadorul englez din Madrid s'a și grăbit a cere guvernului spaniol explicații. Aceasta le-a și dat. Acum a fost interpelat însă, în aceeași afacere, ambasadorul Spaniei din Paris, de către cabinetul francês. Cabinetul Regelui Alfonso s'a grăbit să-l ia și în această parte lămuriri liniștitore.

in această privință, un membru supus Academiei de științe morale de un consilier de la Curtea din Rouen, d. Homberg, și vă pot cita mai multe bucurii pe care le țin minte. Argumentele lui vă vor convinge mai bine de căt ale mele:

“Spre a executa decretul din 1851, guvernul a determinat un număr pare-care de mici orașe în care toți condamnați sunt supravîghiați. Și fiind că în aceste orașe nu se exercită ori-ce meserie, mulți și crători nu ști pot utiliza meseria lor.

“Astfel, dacă un ceasornicar, spre exemplu, va fi trimis la Rouen, pentru că aci nu există nici o asemenea fabrică, el va trebui să devină hamal și se poate să nu resiste la o asemenea viață.

“Afară de aceasta, administrația fină autoriză să ia ori ce măsură, spre a constata prezența lor în orașul acela, și chiamă din cănd în cănd, la epoci fixe și periodice să se prezinte la biroul poliției spre a-și justifica prezența.”

“Așa dar ne aflăm iarași sub regimul de la 1832, de care ministrul în circularea sa zicea, că lovesc în condamnat cu un fel de dispreț universal și puindu-l în imposibilitate de a se îndrepta.

Elesne de înțeles, că în un oraș de provincie, când un servitor, funcționar său lucrător

Noi ne explicăm tot lucrul astfel: Anglia și Franția nu vor ca Spania să pue singură măna, pe această pradă frumoasă; dar Marocca e pe cale de ruină, stăpânul său trebuie schimbat, cel mai bun lucru va fi prin urmare după noi, — și probabil că se va și face — ca cele trei state apusene să încheie o transacție între ele și să împartă frătesc aceste țări. Astfel de fapte sunt astăzi la ordinea zilei și... Spania va putea scăpa de nisice neplăcute interbelări.

TRAIUL LA MUNTE

(Urmare și fine)

Terani din vîile munților, pe lângă munca lor acasă, trăiesc cărand butuci la herăstrău, unde se cioplesc și se prefac în scănduri, tinichele, lătușoi, doage, pardafuri, sindilă, lați, căpriori, tălpăi, etc. Sunt copaci la munte de la 1—12 stâncenii în lung și în grosime mai mare ca butoiu. S-ar putea face și 2 stâncenii de lemne dintr-un număr. Casele sătenilor, fiind că au lemn aproape sunt bine clădite și toate sindrilite și locuitorii avuți, din pricina că mulți sunt moșneni băuni foști boeri de neam. Padurile munților nu au preț pentru că sunt de departe și calea grea și rea. De aceea și venitul unu munte nu se sue la mai mult de o sută de galbeni văratec, atâră de lemnele trebuințioase la herăstrău. Intinderea unu munte ar fi de mijii de pogoane, padurile ar prezenta sute de mijii de napoioni, și piatra ar avea milioane, de sărăciuți de la urmă. Casele sătenilor, fiind că au lemn aproape sunt bine clădite și toate sindrilite și locuitorii avuți, din pricina că mulți sunt moșneni băuni foști boeri de neam. Padurile munților nu au preț pentru că sunt de departe și calea grea și rea. De aceea și venitul unu munte nu se sue la mai mult de o sută de galbeni văratec, atâră de lemnele trebuințioase la herăstrău. Intinderea unu munte ar fi de mijii de pogoane, padurile ar prezenta sute de mijii de napoioni, și piatra ar avea milioane, de sărăciuți de la urmă. Casele sătenilor, fiind că au lemn aproape sunt bine clădite și toate sindrilite și locuitorii avuți, din pricina că mulți sunt moșneni băuni foști boeri de neam. Padurile munților nu au preț pentru că sunt de departe și calea grea și rea. De aceea și venitul unu munte nu se sue la mai mult de o sută de galbeni văratec, atâră de lemnele trebuințioase la herăstrău. Intinderea unu munte ar fi de mijii de pogoane, padurile ar prezenta sute de mijii de napoioni, și piatra ar avea milioane, de sărăciuți de la urmă. Casele sătenilor, fiind că au lemn aproape sunt bine clădite și toate sindrilite și locuitorii avuți, din pricina că mulți sunt moșneni băuni foști boeri de neam. Padurile munților nu au preț pentru că sunt de departe și calea grea și rea. De aceea și venitul unu munte nu se sue la mai mult de o sută de galbeni văratec, atâră de lemnele trebuințioase la herăstrău. Intinderea unu munte ar fi de mijii de pogoane, padurile ar prezenta sute de mijii de napoioni, și piatra ar avea milioane, de sărăciuți de la urmă. Casele sătenilor, fiind că au lemn aproape sunt bine clădite și toate sindrilite și locuitorii avuți, din pricina că mulți sunt moșneni băuni foști boeri de neam. Padurile munților nu au preț pentru că sunt de departe și calea grea și rea. De aceea și venitul unu munte nu se sue la mai mult de o sută de galbeni văratec, atâră de lemnele trebuințioase la herăstrău. Intinderea unu munte ar fi de mijii de pogoane, padurile ar prezenta sute de mijii de napoioni, și piatra ar avea milioane, de sărăciuți de la urmă. Casele sătenilor, fiind că au lemn aproape sunt bine clădite și toate sindrilite și locuitorii avuți, din pricina că mulți sunt moșneni băuni foști boeri de neam. Padurile munților nu au preț pentru că sunt de departe și calea grea și rea. De aceea și venitul unu munte nu se sue la mai mult de o sută de galbeni văratec, atâră de lemnele trebuințioase la herăstrău. Intinderea unu munte ar fi de mijii de pogoane, padurile ar prezenta sute de mijii de napoioni, și piatra ar avea milioane, de sărăciuți de la urmă. Casele sătenilor, fiind că au lemn aproape sunt bine clădite și toate sindrilite și locuitorii avuți, din pricina că mulți sunt moșneni băuni foști boeri de neam. Padurile munților nu au preț pentru că sunt de departe și calea grea și rea. De aceea și venitul unu munte nu se sue la mai mult de o sută de galbeni văratec, atâră de lemnele trebuințioase la herăstrău. Intinderea unu munte ar fi de mijii de pogoane, padurile ar prezenta sute de mijii de napoioni, și piatra ar avea milioane, de sărăciuți de la urmă. Casele sătenilor, fiind că au lemn aproape sunt bine clădite și toate sindrilite și locuitorii avuți, din pricina că mulți sunt moșneni băuni foști boeri de neam. Padurile munților nu au preț pentru că sunt de departe și calea grea și rea. De aceea și venitul unu munte nu se sue la mai mult de o sută de galbeni văratec, atâră de lemnele trebuințioase la herăstrău. Intinderea unu munte ar fi de mijii de pogoane, padurile ar prezenta sute de mijii de napoioni, și piatra ar avea milioane, de sărăciuți de la urmă. Casele sătenilor, fiind că au lemn aproape sunt bine clădite și toate sindrilite și locuitorii avuți, din pricina că mulți sunt moșneni băuni foști boeri de neam. Padurile munților nu au preț pentru că sunt de departe și calea grea și rea. De aceea și venitul unu munte nu se sue la mai mult de o sută de galbeni văratec, atâră de lemnele trebuințioase la herăstrău. Intinderea unu munte ar fi de mijii de pogoane, padurile ar prezenta sute de mijii de napoioni, și piatra ar avea milioane, de sărăciuți de la urmă. Casele sătenilor, fiind că au lemn aproape sunt bine clădite și toate sindrilite și locuitorii av

botu roșu, *plăghită*; en-sicarcă negru imprejurul ochilor, *oacheșă*. Mielului fătat primăvara i se zice *cărلن*, *mieana* d'un an se chiamă *mioără*; berbecul d'un an *tărtă*, cel intors *batal*. Batălu are carne foarte gustoasă, fragidă și bună, dintr-*isa* gătește frânțeu *jigoul*. Lăna oilor ia numirea de: *tigae*, *stogașă*, *turcană*, *seină*, *tarcușă*. *Mițele* sunt tunsura măilor și *cădina*, lăna tunsă de la *căda* oilor. Din mițe se fac pălării. Mănzările dau trei lăptă la incepul verei, adică le mulg de trei ori pe zi. Oile se mulg în găleți de lemn. Toată găleata are la buze pe băeri că-e o cupă tot de lemn și din cupă pică laptele în găleată. Cinci sute de mănzără aduc, când e iarba multă, 14 găleți de lăptă pe zi; mai pe urmă tocindu-se iarba se lasă la jumătate și în postu Sf.-Mării le mulg numai de 2 ori pe zi. Caprele sunt mai lăptăsoare ca oile; una poate da lăptă căt 10—20 oî la o mulsoare.

După mult, băciul en mănzărarii lui toarnă laptele din găleți intr-un tuci (căldă ei) încăpător, și pune chiacig lapelui, aproape tuciul de foc și după ce se inchiașă și strângă, el cară păstrează de până de sac răř și el așază într-un vas de lemn în chipu unei băncioare și cun bot găurit ca linu numit *vasul* întărit. Pe caș pune un pietroiu ca să se securgă din el janțul, adică untul. Zerul remas în tuciul și fierbe baciu și scoate într-unul urda sau lasă urda în zer și face jîntă sau coacă dulce, care e mai bună înăspriță, adică lasată până se acreste. Din al doilea zer se hrănește căinii și rămătorii de stână. Cașu și urda, se curse bină, le ducă baciu în stână și le pune grămezdă să se prăzască adică să se mai dospiască. Baciu apoi ia un hărdău o incheagătoarea și freacă brânză d'o securtăre de lemn crestat numit *avar*. O frămăntă și în sfârșit o bagă în bordușe, patinele, bășici or coșulete. Vin tovarășii de oî adică stăpăni, fac ocoteala cătă dulceață de oale să strâns și și ia fiecară tovarăș partea după număr mănzărilor ce are în munte. Baciul băciului e $\frac{1}{10}$ din suma dulceței. Mănzărărilor li se dă numai căteva oca.

Când poposește căte un călător la stână, e obiceiul ca baciul să-ă arunce căte o felină de căsătorie de brâză. Când nu iar da nimic ar zice că pătișoare ca țiganu, adică un țigan să dus și el la stână și a ajuns vinerea. Baciul nu i-a dăruit nimic.

Când vara e mai secetoasă vîtele sunt mai sănătoase, pe ploii aspre și groaznice petrec rău și oamenii și vîtele. Ciobaniștii stați în bătău în gluga pe cap lăngă ele căci nău nișă coșare neîcasă. De aceia a răspuns o dată un baciul cuiva, care l-intrebă bună brânza, baciile? „Bună brânza, bună casul, amar și sălașu!»

Calea la mante e grea găurile multe, drumul petros. Numei călare poți umbila. Sunt locuri așa de urăte, că nu poți merge de cătă cu piciorul pe potecă numai de o palină în lat și d'o scăpătă calu, se duce de colț și moare, cum se cam întămplă.

Am dorit să dau o simplă idee despre muntele celor ce nu lău vădu, nu l'cunoște bine, precum și celor ce și fac o datorie a cultiva sănătatea și vor să petrecă bine și folosul cu puțin. Sănătatea înainte de toate. Cine și dețin sănătos uidește bine, e moral, activ și cinstiț. Dăvăreile, mișcarea, băgarea prin fel de fel de oameni în călătorie, ascultarea la sfatură, povestiri, pătit, pe care le găsim mai cu haz în călătorii, adaugă mult la schimbarea ideilor, a supărării, și a agoniei în cire cade gălbejul orășan, ce pare și în tot d'aura *suflet călător*, orășanul cel pălit și galbiu ca ceară la față lui. Aerul muntelui e mai rece și mai bun și mai curat ca al satelor orășenilor și orașelor mari. Ofticoșilor le sboară viața, trebuie cineva să fie voinicel ca să suferă clima muntoasă.

Dacă orășenii ar ști ce prețuiesc aerul de munte și ar înbuzi să cumpere loc și proprietate acoło și săr ferici singuri d'ar avea măcar un bordei în acelă parte. Dacă tineretul matofit și fără chef de vorbă și poftă de lucru ar putea presimți căt voiciune putere și frumusețe îi aduce sănătatea zugrăvită în față numai cu aer de munte, siguri am fi cără părăsi în toată vară orașul înțesat de miasme otrăvitoare, ce seacă pău la ficați și săr retrage să petrecă pe vîrfuri, unde boala nu se poate suji. Multe boale și incepururi de boală se ridică numai la aer curat. Muntele românesc, credeam priește mai mult ca Alpii și Pirineii pentru că viața noastră face parte din chiar clima noastră.

Frumusețea minței dă p'a feți, nu cum se crede adă, că frumusețea feti dă p'a minței. Numai frumusețea cărnei desgustă. Frumusețea minței, mai deasă că fericirea, se găsește așa.

Ei bire aerul curat, dar mai ales muntele, maturește mintea fragedind și înfrumusețând naturala fată.

Gr. M. Jipescu.

ARENA ZIARELOR

«Românul» anunță redeschiderea Camerelor peste căteva zile, crede că de astă dată se va alege la un fel cu cestiunea constituțională.

Intr-un fel său într-altul, zice el, această cestiune trebuie să se rezolve. Starea de nehotărrire în care ne sbuciumăm de atâtă timp ne aduce mari pagube, din toate punctele de vedere.

Și mai la vale, arătând starea de agitație a spiritelor din năuntru și trista priveliște ce infățișează luptele noastre în afară, — «Românul» are aerul de a impuna această stare de lucruri tocmai acelora dintre deputați, cară nu său învoit a se inchină categoriilor evreiesc și cară, din această cauză, sunt asemănăți «cu triștii eroi ai desbinării Poloniei asupra cestiuni desidențelor».

Ciudată imputare! Guvernul amănu necontentul rezolvarea cestiunei Evreilor, pentru că nu poate să-și asigure o majoritate de două treimi, cu cară «să pue de acord țara cu voiația Europei», și apoii toată vina întărizcerii și a sbuciumărilor cade asupra deputaților, cară nu vor să deee votul lor cu anticipație!...

* * * «Timpul» începe prin a face deosebirea între liberali și conservatori. Apoi pune în față teoria liberalismului din țara noastră și a *reactiunii*, al cărui rol el atribue conservatorilor, și speră că orășe bun româna devine cu timpul mai mult său mai puțin reacționar.

* * * «Binele public» este informat, că guvernul Germaniei ar fi precisat următoarele trei puncte și opt categorii de Evrei, pe care ne-ar obliga să le primim:

I. — Să se inscrie în constituționea română, în locul art. 7, principiul coprins în art. 44 al tractului de la Berlin *cu următoarea redacție*: «Deosebirea de credințe religioase și de confesiuni nu va mai putea să fiă opusă nimeni, pentru a se bucura și pentru a exercita drepturile civile și politice».

II. — *In același timp* cu modificarea constituțională, să se voteze și o *lege separată*, prin care imediat să s'aplice acest principiu la opt categorii dintre Evrei născuți în România și cări nu se bucură *actualmente* de nici o protecție străină, și anume:

1) Celor ce posed *imobile urbane* cu un venit de 100 galbeni, ceia-ce corespunde censului reclamat spre a avea dreptul de alegător *in colegiul II*, conform art. 60 din constituțione.

2) Celor ce în calitate de *comerțianți sau industriali*, plătesc un imposit direct de 80 lei vechi, ceia-ce corespunde censului reclamat spre a fi alegător *in colegiul al IIII*, conform art. 61 din constituțione.

3) Celor ce au satisfăcut *prescripțiunile legii militare* (in genere) său a servit *sub drapel*.

4) Celor ce au obținut *diplome de bacalaureat sau diplome universitare*.

5) Celor cară au absolvit *cinci clase gimnaziale* sau liceiale.

6) Celor ce vor fi facut *donațiuni către Stat*, său vor fi fundat *așezămintele de bine-faceri* ori *scuole*.

7) Celor ce vor fi creat *factice*, cu excepția fabricelor de rachiă.

8) Celor ce vor fi publicat *vr'o scriere în limbă română*.

III. — In ceea-ce privesc pe străină în general, între cară și Evrei *aflați sub protecțione străină*, să se modifice art. 16 din codicele civil astfel, ca *stagiul cerut să nu mai fiă de 10 ani, ci uuma de 5*.

VARIETĂȚI

«Stafeta», din Iași *aiurează*. De când a venit pe tapet cestiunea israelită, «Romania liberă» a fost mai de multe ori obiectul de atac al «Stafetei». Nu s'a respuns aceleor atașuri, căci cestiunea era privită din puncte de vedere opozite. Noi avem în vedere interesele Românilor, și aceste interese le apărăm; cei de la «Stafeta», au în vedere interesele Evreilor, și aducătorii acestor interese sunt. Si apoii intr-o cestiune ca

aceasta, preferim a sta de vorbă en Români și nu en străini interesați în cauză.

Dar altul este motivul acestei notițe,

Unele ziare din capitală, cu «Românul», în frunte cu căzut într-o cursă ovreiasă, publicând o fantasmagorie trasatlantică pentru «stărpirea nemului ovreesc». Ziarele, căzute în cursă, sunt din nenorocire tocmai cele mai filo-judane, cară la început au susținut soluțunea — Costinescu, apoi au lăsat-o la *lista nominală*.

Când ni s'a comunicat și nouă acel rechisitor anti-ovreesc, prima impresiune a fost plăcută, și era firesc să ne fiă păcată noă, cară luptașem cu oare-care îsbindă în potriva curentului judanofil. Când am citit însă întregul său cuprins, am simțit indată, că nu e lucru curat la mijloc. «E o păăleală! lasați-l d'o parte!», aș fost convintele celor ce conduce această foiajă.

Știm, că nici în America, Evreii nu sunt tomai simpatici și că murmur se ridică în contra lor; dară re hisitorul de «stărpire» nu putea fi adevărat, pentru ori ce minte atentivă, căci cără alcătuirea sa era posnășă

De aceea l'am și dat la o parte.

Cu toate acestea «Stafeta», supărată poate că n'am căzut și ncă în cursă ovrească, care de altminterea mare rău n'a făcut nimic, este cuprinsă de frigurile necazulu, și în friguri ariurează mereu punându-ne în corul păălișilor.

Comătimim pe «Stafeta», căci ne-a fost o dată prietenă.

Dar boala i-e grea și la aşa boală, trebuie o doză mai mare de chinină. Dacă chinina nu va isbuti, vom recomanda «Stafetei», un tratament mai eficace.

Ce ție cu ovreul? — reflectă unul din amicii noștri, cănd nu te poate înșela, ca să ție fure banii, te înșeală ca să-ți slăbească reputaționea! «Românul», «Telegraful», și «Renascerea», mai intinză o mănu amicală judanilor, ingrață chiar către dănsă!

După declaraționea făcută înaintea prefecturăi poliției capitalei, eată lista bijuteriilor d-nei Kadoudja, dispărute, nu știm prin ce magie dintr-o casetă închisă:

Un medalion de aur cu o stea de briliante și cu un lanț gros de aur.
Un lanț de ceasornic cu perle fine.
Un medalion negru cu perle, mărgăritare fine și diamante.
O brătară cu cinci ramure cu inscripționea: «Laure», în diamante.
Un alt lanț de argint rusesc poleit.
Uă brătară în formă de șarpe cu ochii de rubine.
Uă brătară turquoise și perle fine.
Două porțe bonheur de aur.
Uă broșe cu perle fine și turquoise.
O broșă de aur cu inițialele M. K.
O broșă cu o perlă mare incunjurată cu diamante.

O broșă en trăfle, cu diamante, rubine și safire.
Un ac cu mărgăran roșu cu diamante.
Un inel cu trei diamante.
Un inel cu safire și două diamante.
Un inel cu safire.
Un inel cu o peatră albă.
Una chatelaine de aur.
Două perle mari nemontate.
O perle butoni de manșete cu inițiala D. și cu o coroană de conte cu diamante.
Un inel cu diamante și rubine.

Serviciul telegrafic al «României Libere»

de la 29 August — 9 ore dim.

Viena, 28 August. — Azi se vorbește cu toată siguranță, că baronul de Haymerle va succede comitetului Andrassy.

Londra, 28 August. — Noutățile venite din Ionohama spun, că colera a isbuțuit în provincie.

Sofia, 28 Augus. — Guvernul bulgar a publicat regulamentele privitoare la punerea în execuție a decretului A. S. principalele Alexandru, în virtutea căruia sunt instituite comisiuni speciale, compuse din notabili bulgari și musulmani, jumătate și jumătate, ea să proceadă la repatrierea și la reinstalarea Musulmanilor, -- cară emigraseră în timpul răsboiului — în proprietate lor.

Politia din Filippoli a arestat un oare care număr de indivizi, cară i-au fost semnalati ca făcând un comerț ilicit în munții Rumelie; ei treceau ca vînditori de pesme; dar s'a găsit în sacii lor în loc de pesme, cartușe și alte muniții de resboiu.

(Havas)

CINE-I ACOLO?

Cine ne puse să mai mergem la grădină, Ienisorule? Suspina cu lacrimi, M-me Al., bărbiereasa din strada Tepeș, cănd, intorcându-se fericiță la brațul soțului său, găsi lacătul de la păvălie deschis, și din casă lipsind 5 cămași — nu le spunea secesul —, un palton și, ceea ce lovia mai tare în profesie, cele 5 brice, ce reprezentă 5 categorii de obraz.

— O să pune eu măna pe pungă; de nu l'oi rade fără săpun, lasă! murmură acum din cănd în cănd înfortunatul friser, acompaniandu-și ofitatul cu clasica chitară.

Părvu preocupați, din văpsaua de verde, resuflă căci cel bănuit că ia furat punga cu 168 de lei, e pus la răcoare. Ar resufla și mai voios, cănd s'ar găsi și ce era în pungă,

Cine o fi furat hainele din otelul Union? Pe cănd bănuiti poliția a pus măna Spineți, herr Iohan și nene Angel, unde-i lucru en pricina?

A V I S

Agenția vapoarelor aduce la cunoștința generală că piei, unghe de vite cornoase, coarne și vîrfuri de coarne se pot importa în Austro-Ungaria numai în urma unei permisiuni de import ministerială care permisiunea trebuie să-și procure expeditorul de la ministerul de interne Regal ung. din Pesta.

Afără de aceasta trebuie să se alăture și fiecare fraț un atest medical.

La transporturi mai mari se insarcinează societatea cu îngrijirea acestor permisiuni.

BIBLIOGRAFIE

Carte didactică aprobată de Ministerul Instrucției Publice, pentru Clasa I și a II-a primă.

Lectiuni de Arithmetica

de Stefan C. Michailescu.

absolvent al facultății de științe din București, prof. de fizică etc.

PARTEA I.

Scoala de calcul elementar — Anul I-ii și II-lea

Pretul 50 bani.

Colecțiunea pe luna Iuliu 1879 a

JURNALULUI PENTRU TOTI

Brosată, se află de vînzare la Tipografia Națională, strada Academiei Nr. 24, pe pret de 2 lei.

